

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	24 Ionawr 2017
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Julian Thompson-Hill/ Richard Weigh
Awdur yr Adroddiad:	Richard Weigh
Teitl:	Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Cynigion cyfalaf Dyraniad Bloc a dderbyniwyd i'w cynnwys yng Nghynllun Cyfalaf 2017/18.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r tri phwyllgor archwilio, wedi cyfarfod ar sawl achlysur i ystyried cynigion a baratowyd gan bob adran.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Cabinet yn cefnogi'r prosiectau a ddangosir yn Atodiad 1 i'w cynnwys yng nghynllun cyfalaf 2017/18, ac mae'n eu hargymell yn unol â hynny i'r Cyngor llawn.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Mae setliad cyfalaf Llywodraeth Cymru ar gyfer 2016/17 yn unol â'r un ar gyfer 2015/16 ac yn parhau â'r setliadau cyfalaf gwastad diweddar.

4.2 Gyda'r diffyg twf mewn buddsoddiad cyfalaf gan Lywodraeth Cymru, nid oes gan y Cyngor unrhyw ddewis ond i ddibynnu ar ei adnoddau ei hun i fuddsoddi mewn prosiectau allweddol. Mae hyn yn golygu naill ai gwerthu asedau i gynhyrchu derbyniadau neu ddefnyddio Benthycia Darbodus.

4.3 Mae'r Cyngor yn anelu at gael gwared ar nifer o safleoedd dros y tair blynedd nesaf. Mae cyfanswm y cyllid sydd ar gael yn 2017/18 yn cynnwys £750,000 o asedau sydd ar hyn o bryd yn symud ymlaen i gael eu gwaredu. Mae dyraniad y cyllid hwn i gynlluniau yn cael ei wneud dros dro nes y derbynnir y cyllid yn sgil gwaredu.

4.4 Dangosir y cyllid sydd ar gael ar gyfer 2017/18 isod:

Ffynhonnell	Swm £000
Grant Cyfalaf Cyffredinol	1,840
Benthyca â Chymorth heb ei neilltuo	3,025
Benthyca Darbodus - Priffyrdd	2,819
Derbyniadau Cyfalaf	650
Derbyniadau Cyfalaf y Dyfodol - Gwaredu asedau parhaus	750
Arian wrth gefn heb ei wario d/y	500
Cyfanswm y Cyllid sydd ar gael 2017/18	9,584

- 4.5 Mae'r Cynllun Cyfalaf yn gwario arian ar ddau fath o brosiect. Yn gyntaf mae prosiectau untro fel ysgol newydd neu adnewyddu canolfan hamdden, yr ail fath o wariant yw 'dyraniad bloc'. Mae'r rhain yn rhaglenni parhaus o waith sy'n ymestyn dros nifer o flynyddoedd (ac efallai byth yn gyflawn) e.e. cynnal a chadw ysgolion. Gellir talu am elfennau o'r gwaith hwn o gyllidebau atgyweirio a chynnal a chadw, ond mae rhan sylweddol yn cael ei ariannu drwy'r cynllun cyfalaf.

Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

- 4.6 Penderfynodd y Grŵp Buddsoddi Strategol wahodd ceisiadau yn unol â'r dyraniadau bloc y cytunwyd arnynt eisoes gan adrannau. Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi adolygu 12 o geisiadau dros nifer o gyfarfodydd.
- 4.7 Cafodd pob cais ei gyflwyno gyda chymeradwyaeth y pennaeth gwasanaeth perthnasol.
- Y bwriad yw dyrannu £1.2 miliwn i gefnogi Cymorth Tai Sector Preifat. Bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio yn bennaf ar ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl.
 - Mae dyraniad o £220,000 yn cael ei argymhell ar gyfer Mân Addasiadau, Offer Cymunedol a Theleofal. Targedir y cyllid hwn at alluogi'r henoed a'r anabl i aros yn eu cartrefi eu hunain.
 - Y bwriad yw dyrannu £50,000 i'r Ystâd Amaethyddol i gefnogi rhesymoli'r ystâd a mynd i'r afael â materion lechyd a Diogelwch gan gynnwys arolygon a gwaredu Asbestos.
 - Mae cynigion cyfalaf cynnal a chadw ysgolion ac adeiladau nad ydynt yn ysgolion yn cynnwys darpariaeth ar gyfer gwaith cynnal a chadw hanfodol fel Cael Gwared

ar Asbestos, Gwaith Asesu Risg Tân, DDA ac ati. Argymhellir bod £2.4 miliwn yn cael ei ddyrannu i Waith Cyfalaf Cynnal a Chadw Ysgolion. O'r swm hwn, bydd £375,000 dros dro, yn amodol ar waredu asedau. Bwriedir hefyd dyrannu £1.375 miliwn i waith cynnal a chadw cyfalaf adeiladau nad ydynt yn ysgolion. O'r swm hwn, bydd £375,000 dros dro, yn amodol ar waredu asedau. Argymhellir ymhellach bod y Penaethiaid Gwasanaeth priodol yn pennu union ddyraniadau i'r gwaith penodol sydd eu hangen, yn nhrefn blaenoriaeth.

- Mae Priffyrdd wedi derbyn £50,000 i gefnogi benthyca darbodus fel y cymeradwywyd gan y Cyngor ar 26 Ionawr 2016 a'i gynnwys yn y Cynllun Corfforaethol. Yn ogystal, ar 31 Ionawr 2017, bydd gofyn i'r Cyngor gymeradwyo £100,000 ar gyfer Priffyrdd fel rhan o gynigion blaenoriaeth 2017/18 Bydd hyn yn caniatáu gwariant cyfalaf o oddeutu £2.550 miliwn.
- Yn ychwanegol at hyn, argymhellir clustnodi £690k ar gyfer gwaith adeiledd a gwaith trwsio arall gan gynnwys cynnal priffyrdd, goleuo strydoedd a phontydd. Hefyd wedi'i gynnwys o fewn yr argymhelliad hwn mae £220k ychwanegol ar gyfer trwsio adeiledd pontydd. Hon yw blwyddyn gyntaf prosiect deng mlynedd arfaethedig o waith ôl-gronnus ar Adeiledd Priffyrdd
- Yn ogystal â hyn, bwriedir dyrannu dyraniad bloc o £910,000 ar gyfer atgyweiriadau strwythurol ac atgyweiriadau eraill, gan gynnwys cynnal a chadw priffyrdd, goleuadau stryd a phontydd.
- Argymhellir dyraniad bloc o £100,000 i gynnal gwelliannau diogelwch ar y ffyrdd.
- Ystyriodd y Grŵp Buddsoddi Strategol gynnig ar gyfer parhad rhaglen chwe blynedd o ailosod yr holl lampau goleuadau stryd o fewn Sir Ddinbych gyda lampau LED newydd. Dechreuodd y rhaglen yn 2015/16 a bydd yn costio cyfanswm o £1.5 miliwn, gan ddarparu arbedion sylweddol ar gostau ynni a chostau cynnal a chadw parhaus. Ariennir y cynllun drwy fenter cyllid Salix y Llywodraeth, sy'n darparu benthyciadau di-log ar gyfer prosiectau ynni effeithlon, a bydd yn cael ei ad-dalu gan ddefnyddio'r arbedion a gynhyrchir. Mae angen ceisiadau blynyddol am gyllid Salix, ac mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol yn argymhell cyflwyno cais i gael benthyciad Salix ar gyfer costau trydedd flwyddyn sy'n £269,000 i'w ad-dalu dros 6 blynedd.
- Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol yn argymhell cynnal y dyraniad a neilltuwyd ar gyfer unrhyw argyfyngau annisgwyl, sef £0.5m, yn unol â 2016/17.
- Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi ystyried amrywiaeth o brosiectau ac wedi gweithredu ymdriniaeth gyson gan ganolbwyntio'r cyllid arfaethedig ar flaenoriaethau cynnal a chadw. Mae Atodiad 2 yn rhoi gwybodaeth am geisiadau penodol y mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi'u hystyried ac wedi argymhell na ddylid clustnodi unrhyw gyllid, neu lai o gyllid, ar eu cyfer.

4.8 Mae Atodiad 1 yn dangos y prosiectau a restrir gyda'r cyllid a argymhellir ar gyfer pob un. Dangosir pob prosiect yr argymhellir ar gyfer eu cymeradwyo o dan golofn wahanol yn yr atodiad:

- PB Priffyrdd - £2.819 miliwn. Mae hyn yn £0.800 miliwn o fenthyca darbodus i'w gefnogi o'r gyllideb refeniw fel y cymeradwywyd gan y Cyngor ar 26 Ionawr 2016, ynghyd â £1.750 miliwn i'w gefnogi o'r gyllideb refeniw, yn amodol ar gymeradwyaeth gan y Cyngor ar 31 Ionawr 2017. Yn ogystal â chais arfaethedig gwerth £269,000 am arian Salix.
- Cronfeydd wrth gefn y Cyngor - Mae'r rhain yn gronfeydd wrth gefn fel grantiau cyffredinol, derbyniadau cyfalaf, a chronfeydd wrth gefn heb eu gwario.

4.9 Dyma aelodau'r Grŵp Buddsoddi Strategol:

- Aelod Cabinet – Aelod Arweiniol Cyllid, Cynllun Corfforaethol a Pherfformiad
- Aelod Cabinet - Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Arweiniol dros yr Economi
- Aelod Cabinet - Aelod Arweiniol dros Foderneiddio a Thai
- Cynrychiolydd o bob Pwyllgor Archwilio
- Cyfarwyddwr Corfforaethol - Economi a'r Parth Cyhoeddus
- Prif Swyddog Cyllid/ Swyddog Adran 151
- Pennaeth Cyfleusterau, Asedau a Thai.
- Rheolwr Tîm Gwybodaeth Busnes

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae prosiectau wedi cael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn bodloni amcanion corfforaethol y Cyngor.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Goblygiadau Cost

Dangosir costau'r cynlluniau yn Atodiad 1. Bydd y costau Benthycia Darbodus yn cael eu diwallu drwy gyllideb refeniw 2017/18.

6.2 Goblygiadau Staffio/TGCh/ Llety

Mae'n ofynnol i bob prosiect newydd lenwi ffurflen Cynnig Prosiect neu Achos Busnes a bod unrhyw oblygiadau penodol yn cael eu trafod yn ystod y cam hwnnw.

6.3 Asesiad o Effaith ar Newid Hinsawdd - Lliniaru ac Addasu:

Mae prosiectau cyfalaf newydd yn destun craffu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Bydd pob achos busnes yn dangos, lle bo'n briodol, allyriadau tunelli carbon perthnasol cyn ac ar ôl prosiect, gan nodi a yw'r prosiect yn cynyddu, lleihau neu

ddim yn cael effaith ar allyriadau carbon. Yn ogystal, mae angen sicrhau bod prosiectau cyfalaf newydd yn ddiogel ar gyfer y dyfodol ac yn gallu addasu i newid yn yr hinsawdd.

Bydd cynnydd / gostyngiad yn y defnydd o offer TG yn effeithio ar gostau trydan a chostau carbon.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

Cwblhawyd Asesiad Effaith llawn ar gyfer pob cais cyfalaf a adolygwyd gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac mae wedi'i gynnwys yn Atodiad 1.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Rhoddodd Penaethiaid Gwasanaeth gymeradwyaeth i gyflwyno'r ceisiadau. Mae cynrychiolwyr y pwyllgorau Cabinet ac Archwilio wedi bod yn rhan o'r broses.

Mae pob aelod wedi cael gwybod am y cynigion, gyda chopïau caled o'r ceisiadau yn cael eu lleoli yn ystafell yr Aelodau, Neuadd y Sir, Rhuthun, a chynigion prosiectau ar gael i'w gweld ar Mod.Gov.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n rhaid i'r Cyngor barhau i fuddsoddi yn briodol yn ei asedau. Gall peidio â gwneud hynny achosi costau mwy sylweddol yn y tymor hir. Gyda'r gostyngiad parhaus yng ngwerth gwirioneddol benthyca a gefnogir gan Lywodraeth Cymru, mae angen cynyddol i'r Cyngor ddibynnu ar ei adnoddau ei hun.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Byddai risgiau posibl yn cynnwys cynlluniau'n peidio symud ymlaen, colli grant ac amhariad ar wasanaethau. Byddai cyflwr asedau yn parhau i ddirywio os na fuddsoddir, a gall hyn arwain at golli gwasanaethau pwysig.

10.2 Nid oes unrhyw brosiect cyfalaf heb risg. Fodd bynnag, mae'r holl gynlluniau'n cael eu hadolygu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac maent hefyd yn destun monitro ac adrodd misol parhaus.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Gofynnir i Awdurdodau Lleol dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol (1972) wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn gywir.